

Јасна Хрнцић*

Факултет политичких наука, Универзитет у Београду

Невенка Жегарац**

Факултет политичких наука, Универзитет у Београду

ПРОГРАМИ ОБУКЕ ЗА МЕНТОРЕ ПРАКТИЧНЕ ОБУКЕ У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНОГ РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ***

Сажетак

У оквиру пројекта TEMPUS SHESPSS развијени су Глобални стандарди и компетенције за образовање социјалних радника у Републици Србији и Стандарди практичне обуке у образовању социјалних радника у Републици Србији, у оквиру којих су дефинисани задаци и одговорности ментора за практичну обуку у области социјалне заштите. Ауторке су развиле два програма обуке за менторе практичне обуке у области социјалног рада и социјалне политике током студија, приправничког стажа и током даљег професионалног развоја: једнодневну Основну обуку и дводневну Напредну обуку. Програми су 2016. год пилотирани када су високо оцењени, затим незнатно кориговани на основу сугестија учесника и финализовани. Циљеви *Основне обуке* за менторе су: а) развијање вештина примене стандарда и компетенција за образовање социјалних радника током практичне обуке у социјалној заштити, б) увод у вештине испуњења циљева учења и задатака ментора у

---

* jasna.hrncic@fpn.bg.ac.rs.

** nevenka.zegarac@fpn.bg.ac.rs.

*** Рад је презентован на националној конференцији са међународним учешћем „Завршна конференција TEMPUS SHESPSS: „Јачање високог образовања за развој социјалне политике и социјалног рада и унапређење пружања социјалних услуга“, у оквиру сесије „Нови студијски програми на три универзитета у Београду и резултати пилотирања“, Београд, 24.3.2017. Организатор: Факултет политичких наука, Универзитет у Београду.

реализацији практичне обуке и ц) упознавање полазника са процесом припреме и реализације плана учења практиканата на практичној обуци и оспособљавање за евалуацију практичне обуке. Општи циљ *Напредне обуке* је развијање вештина оптималног менторског вођења студената и других практиканата на практичној обуци у складу са Стандардима практичне обуке у образовању социјалних радника.

Кључне речи: социјална заштита, стандарди практичне обуке, основна обука, напредна обука, евалуација.

1. УВОД

Многи аутори су указали на то да је социјални рад делатност која повезује различите нивое знања. Памела Третвик¹⁾ разликује три домена знања социјалних радника: 1) домен *теоријског знања*; 2) домен *фактичког знања*, који обухвата знање права, социјалне политике и политике, процедура и праксе организације у којима се одвија пракса социјалног рада, знање о посебним проблемима са којима се социјални радници уобичајено сусрећу и знање о различитим групама људи²⁾ које чине „дисциплинарну територију социјалног рада“³⁾, и 3) домен *практичног знања*, који подразумева примену постојећег знања из различитих домена, као и стварање новог знања и развој вештина. Вотсон и Вестова⁴⁾ повезују различите приступе пракси социјалног рада са релевантним методама. *Процедурални приступ* укључује бихејвиоралне методе, вођење случаја, интервенције у кризи, еколошко--системски рад, рад са групом и рад усмерен на задатак. *Индивидуално патолошки приступ* обухвата методе интервенција у кризи, рада са породицом, рада са групом и психосоцијалног саветовања. У *прогресивном приступу* се примењују методе кратког рада усмереног на решења, рада у заједници, конструктивног рада, рада усмереног на задатак, феминистичког/наративног рада, рада са групом и структуралног социјалног рада. Изузетан значај практичне примене теоријског и фактичког знања указује на потребу да се у образовању

1) Pamela Tretvik, *Social Work Skills and Knowledge: A Practice Handbook*, 3rd edn. Open University Press, Maidenhead, 2012.

2) Ради се о групама људи који су различити на основу класе, етничког порекла, расе, узраста, пола, сексуалне оријентације, ометености, или који се разврставају на основу неког статуса (избеглице, тражиоци азила, мигранти, номади и сл.).

3) Brian Sheldon & Geraldine Macdonald, *A Textbook of Social Work*. Routledge, London, 2009, str. 3.

4) David Watson & Janice West, *Social Work Process and Practice: Approaches, Knowledge and Skills*, Palgrave Macmillan, New York, 2006.

социјалних радника посебна пажња посвети различитим областима праксе и да практична обука има значајно место у курикулима високошколских установа које образују социјалне раднике. Она је саставни и незаобилазни део образовања социјалних радника током целих студија, приправничког стажа и током даљег професионалног развоја⁵⁾. Тако је на Факултету политичких наука Универзитета у Београду стручна пракса обавезни предмет на свакој години студија, у оквиру кога студенти обављају теренску праксу у некој од релевантних институција.

Обезбеђивање адекватних услова за практичну обуку захтева сарадњу високошколске установе са организацијама у којима се реализује социјални рад и социјална политика и са институцијама које се баве унапређењем и надгледањем праксе социјалног рада, као што су Комора социјалне заштите, Удружење стручних радника социјалне заштите Србије, Асоцијација центара за социјални рад Србије, Републички завод за социјалну заштиту исл. Такође, потребно је развити механизме који обезбеђују квалитет и релевантност ове обуке. Дефинисање стандарда који би обезбедили адекватан ниво образовања током практичне обуке би омогућило усклађенију и ефективнију сарадњу између кључних актера у спровођењу практичне обуке: студената тј. практиканата, високошколских установа, институција у којима се реализује пракса социјалног рада, институција које унапређују и надгледају праксу, као и наставник високошколских установа, ментора практичне обуке и супервизора стручног рада. Иако се стандардима регулише образовање за социјални рад у великом броју напредних земаља⁶⁾, стандарди практичне обуке у образовању социјалних радника и општи стандарди за образовање социјалних радника до скоро нису били усвојени у нашој земљи.

2. УСВАЈАЊЕ СТАНДАРДА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ СОЦИЈАЛНИХ РАДНИКА У СРБИЈИ

Стандарди за образовање социјалних радника су 2016. године развијени и усвојени у Србији у оквиру пројекта *Јачање високог образовања за развој социјалне политике и унапређење пружања*

- 5) Council on Social Work Education – CSWE, *Social Work Practice, Education, and Educational Policy and Accreditation Standards*, 2012, Internet, <http://www.cswe.org/File.aspx?id=13780>, 23/05/2014; Mark Doel, *Social Work Placements: A Traveller's Guide*, Routledge, London, 2010; Joyce Lishman, *Handbook for Practice Learning in Social Work and Social Care*. 2nd edition, Jessica Kingsley Publishers, London, 2007.
- 6) International Association of Schools of Social Work and International Federation of Social Workers *Global Standards for Social Work Education and Training*, 2004, Internet, http://cdn.ifsw.org/assets/ifsw_65044-3.pdf, 12/03/2014.

социјалних услуга⁷⁾ који је део TEMPUS програма Европске уније (TEMPUS SHESPSS). Циљеви овог пројекта су били да се развију нови студијски програми и стручни профили на основним и мастер студијама социјалног рада на Универзитету у Нишу и Новом Саду и да се унапреде постојећи студијски програми социјалног рада и социјалне политике на свим нивоима едукације Универзитета у Београду; да се оснаже владини и јавни службеници у реализацији социјалне политике; и да се оснаже социјални радници за пружање квалитетнијих социјалних услуга које доприносе особама из различитих искључених група да се брину о себи и укључују у друштво. Координатор пројекта је био Универзитет у Нишу, а партнери су били Универзитет у Београду, Универзитет у Новом Саду, Institute of Education, University of London из Енглеске, University of Catania из Италије, University College Zealand из Данске, Удружење стручних радника социјалне заштите Србије и Асоцијација центара за социјални рад Србије, Републички завод за социјалну заштиту и Центар за самостални живот особа са инвалидитетом⁸⁾.

Тим Одељења за социјалну политику и социјални рад Факултета политичких наука Универзитета у Београду је у оквиру овог пројекта, у сарадњи са свим носиоцем и свим партнерима на пројекту TEMPUS SHESPSS, уобличио Исоходе учења за студије социјалног рада⁹⁾ и Стандарде и компетенције за образовање социјалних радника¹⁰⁾, као и стандарде за пет посебних области:

1. Стандарди и компетенције за образовање социјалних радника за рад са децом и младима;
2. Стандарди и компетенције за образовање социјалних радника за рад са одраслима и старима;
3. Стандарди и компетенције за образовање социјалних радника у области менталног здравља;

7) Енгл. *Strengthening Higher Education for Social Policy Making and Social Services Delivery* – TEMPUS SHESPSS.

8) Невенка Жегарац, „Компетенције за квалификације у социјалном раду: изградња стандарда“, у монографији: *Стандарди за образовање социјалних радника у Србији: Развој компетенција за квалитетну професионалну праксу* (приредила Невенка Жегарац), Универзитет у Београду, Факултет политичких наука, Београд, 2016, стр. 9-45.

9) Невенка Жегарац, Наталија Перишић, Тамара Џамоња Игњатовић, Јасна Хрчић, Мирослав Бркић, Јасна Вељковић, Анита Бургунд, Драгана Станковић, Марина Пантелић, Јелена Видојевић, „Исоходи учења за студије социјалног рада“, у монографији: *Стандарди за образовање социјалних радника у Србији: Развој компетенција за квалитетну професионалну праксу* (приредила Невенка Жегарац), Универзитет у Београду, Факултет политичких наука, Београд, 2016, стр. 46-48.

10) Невенка Жегарац (приредила) *Стандарди за образовање социјалних радника у Србији: Развој компетенција за квалитетну професионалну праксу*, Универзитет у Београду, Факултет политичких наука, Београд, 2016.

4. Стандарди и компетенције за образовање социјалних радника за рад са сиромашнима;
5. Стандарди практичне обуке у образовању социјалних радника.

Формирањем и усвајањем Стандарда практичне обуке у образовању социјалних радника на националном нивоу¹¹⁾, у коме су учествовали кључни актери у образовању за социјални рад на националном нивоу, регулише се начин спровођења практичне обуке који ће обезбедити оптималну оспособљеност студената за практични рад. Ови стандарди укључују:

Стандард 6.1: Практична обука студената социјалног рада се састоји из практичне наставе и теренске праксе и има видљиво место у курикулуму високошколске установе

Стандард 6.2: Теренска пракса има дефинисан курикулум за сваку годину студија

Стандард 6.3: Практична обука студената је довољне дужине и комплексности задатака и прилика за учење да припреми студенте за професионални рад

Стандард 6.4: Теренска пракса је супервизирана и евалуирана од стране квалификованог ментора

Стандард 6.5: Обезбеђени су адекватни ресурси за реализацију и развој квалитетне теренске праксе

Стандард 6.6: Практична обука се реализује у складу са вредностима, принципима и етиком социјалног рада¹²⁾.

Усвајање *Опитих стандарда и компетенција за образовање социјалних радника*¹³⁾ и *Стандарда практичне обуке*¹⁴⁾ је подстакло развој програма обуке за менторе практичне обуке у области социјалног рада и социјалне политике, у складу са наведе-

---

11) Јасна Хрнцић, Невенка Жегарац, Анита Бургунд, „Стандарди практичне обуке у образовању социјалних радника“, у монографији: *Стандарди за образовање социјалних радника у Србији: Развој компетенција за квалитетну професионалну праксу* (приредила Невенка Жегарац), Универзитет у Београду, Факултет политичких наука, Београд, 2016, стр. 123-131.

12) Исто, стр. 123-131.

13) Невенка Жегарац, Наталија Перишић, Тамара Цамоња Игњатовић, Анита Бургунд, Марина Пантелић, Драгана Станковић, „Општи стандарди и компетенције за образовање социјалних радника“, у монографији: *Стандарди за образовање социјалних радника у Србији: Развој компетенција за квалитетну професионалну праксу* (приредила Невенка Жегарац), Универзитет у Београду, Факултет политичких наука, Београд, 2016, стр. 49-65.

14) Јасна Хрнцић, Невенка Жегарац, Анита Бургунд, *Стандарди практичне обуке у образовању социјалних радника*, 2016, стр. 123-131.

ним Стандардом 6.4. Интерпретација овог стандарда одређује критеријуме за селекцију ментора (стандарди 6.4.1 и 6.4.2), задатке ментора (стандард 6.4.3), обавезе високошколске установе да обезбеди подршку и обуку за менторе и пратеће материјале (стандарди 6.4.4, 1 и 2), подстиче активно укључивање ментора у обликовање практичне и теоријске обуке (стандард 6.4.5) и регулише начине евалуације практичне обуке од стране ментора, студента и предметног наставника (стандарди 6.4.6 до 6.4.9)¹⁵⁾. Обука ментора је значајан корак у развоју квалитетне практичне обуке, будући да је ментор кључна особа у образовању социјалних радника на терену, током које се практикант суочава са два важна задатка унутар супервизијског процеса: како да интегрише у свој рад теорију и праксу и како да одговара на динамику моћи у супервизијском процесу, тј. током сарадње са ментором¹⁶⁾. За решавање ових питања кључне су компетенције ментора да помогну практикантима да моделирају сопствену праксу социјалног рада, свој однос према корисницима и свој професионални идентитет. Практикант може бити студент социјалног рада, као и постдипломац на приправничком стажу или на обуци из области примене социјалног рада. образовање за менторски рад омогућава повећање компетенција ментора и самим тим квалитетније образовање студената и других практиканата са социјални рад и социјалну политику.

3. ДВА ПРОГРАМА ОБУКЕ ЗА МЕНТОРЕ ПРАКТИЧНЕ ОБУКЕ У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНОГ РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

Стандардима практичне обуке у образовању социјалних радника се предвиђа да високошколска установа има обавезу да обезбеди обуку за менторе и пратеће материјале¹⁷⁾. Ауторке су се, као чланови тима Одељења за социјалну политику и социјални рад Факултета политичких наука Универзитета у Београду на пројекту ТЕМПУС СХЕСПСС, подухватиле задатка да припреме програм обуке за менторе практичне обуке у области социјалног рада и социјалне политике. Ради лакше организације похађања обуке развиле су два програма обуке за менторе, једнодневну Основну обуку

---

15) Исто, стр. 123-131.

16) David Watson & Janice West, *Social Work Process and Practice: Approaches, Knowledge and Skills*, нав. дело.

17) Јасна Хрчић, Невенка Жегарац, Анита Бургунд, *Стандарди практичне обуке у образовању социјалних радника*, 2016, стр. 127-128.

и дводневну Напредну обуку. Поступак припреме програма обуке се састајао од креирања нацрта оба програма обуке и пратећих материјала за полазнике, пилотирања оба програма у октобру и новембру 2016. год., корекције програма и материјала на основу искустава током пилотирања и финализовања два програма обуке. Програми су засновани на принципима активног учења, изразито интерактивни и са бројним вежбама у којима се усваја знање и развијају вештине. Примењене су технике активног учења: дискусија у великој групи, комуникација у паровима, рад у малим групама, презентација пред великом групом, симулација процеса кроз игру улога, исл.

Циљеви *Основне обуке за менторе* су: 1) развијање вештина примене стандарда и компетенција за образовање социјалних радника током практичне обуке у социјалној заштити; 2) увод у вештине испуњења циљева учења и задатака ментора у реализацији практичне обуке и 3) упознавање полазника са процесом припреме и реализације плана учења практиканата на практичној обуци и оспособљавање за евалуацију практичне обуке.

Основна обука се састоји из четири блока. У првом блоку се презентују и дискутују Стандарди и компетенције за образовање социјалних радника и Стандарди практичне обуке у образовању социјалних радника. Други блок се бави развојем компетенција за образовање социјалних радника током практичне обуке, кроз увиђање кључних компетенција и вежбу имплементације стандарда практичне обуке у образовању социјалних радника у радном окружењу учесника обуке. Следећи блок је посвећен циљевима учења током практичне обуке и задацима ментора. Укључује групну дискусију о искуствима учесника у улози ментора са едукативним резимеом и игру улога у којој се симулира први дан стручне праксе и први састанак са практикантом. Последњи блок је посвећен плану учења практиканата и евалуацији у оквиру практичне обуке, у коме се кроз групну дискусију и рад у малим групама разматрају методе преношења знања, фазе припреме плана учења, елементи плана учења и елементи евалуације практичне обуке.

Услов за похађање *Напредне обуке за менторе* је претходно завршена Основна обука за менторе. Општи циљ Напредне обуке је развијање вештина оптималног менторског вођења студената и других практиканата на практичној обуци у складу са Стандардима практичне обуке у образовању социјалних радника. Посебни циљеви су: 1) развијање вештина информисања практиканата о визији, мисији, вредностима, структури и функционисању организације у којој се пракса реализује; 2) развијање вештина припреме

и реализације плана практичне обуке практиканата; 3) развијање вештина ефикасне и рефлексивне комуникације са практикантом; 4) оспособљавање полазника за примену теренске посете као технике обучавања; 5) подстицање поштовања етичких принципа током реализације практичне обуке; и 6) развијање вештина евалуације практичне обуке.

Први дан обуке се састоји од четири едукативна блока. У првом блоку се увежбава оријентација практиканта у организацији у којој обавља праксу кроз приказ вредности, визије и мисије организације, групну дискусију и увежбавање припреме органиграма кроз рад у малим групама. Други блок је посвећен развијању вештина давања и примања повратних информација кроз приказ принципа ових вештина и увежбавање у паровима њихове примене. Трећи блок се бави развијањем вештина преуоквиравања кроз едукативни увод, вежбе у паровима и групну дискусију, након чега се учесници уводе у вештине обучавања на терену. Четврти блок је посвећен увежбавању ефикасног обучавања на терену кроз групну дискусију, приказ фаза теренске посете и њену симулацију кроз игру улога. Затим се увежбава примена етичких принципа у пракси кроз анализу Кодекса професионалне етике, одговарање на етичке дилеме кроз дискусију у малим групама, презентацију и дискусију у великој групи и едукативни резиме.

Други дан обуке се састоји од четири едукативна блока. У првом и другом блоку се развијају вештине припреме плана стручне праксе са практикантом кроз едукативни увод, рад у малим групама, игру улога, дискусију у великој групи и резиме. Трећи блок је посвећен развоју вештина вођења менторског састанка кроз едукативни увод, симулацију, дискусију у великој групи и резиме, током које се реализује и евалуација стечених вештина полазника обуке. Четврти блок је посвећен евалуацији практичне обуке кроз дискусију у малим групама, презентацију у великој групи, едукативни резиме и групну дискусију. Обука се завршава њеном евалуацијом и затварањем.

3. ЕВАЛУАЦИЈА ПРОГРАМА ОБУКЕ

Програм је пилотиран у 2016. год. Полазници су из разнородних организација у којима су били актуални или будући ментори за теренску праксу студената социјалне политике и социјалног рада Факултета политичких наука Универзитета у Београду. Основну обуку је похађало 16 полазника из 10 организација, а напредну 19

полазника из 13 организација. Оба тренинга су евалуирана од стране независних евалуатора применом две форме Упитника за евалуацију, за Основну и за Напредну обуку. Обе форме су обухватале девет исказа о карактеристикама обуке, које су оцењиване од 1 до 5 (1 - најнижа оцена, 5 – највиша оцена), као и четири отворена питања за коментаре о квалитету тренинга.

Просечна оцена Основне обуке је била између 4,68 и 5,00, и то: просечна оцена 5 за квалитет програма, применљивост у менторском раду, ефикасност у развоју компетенција ментора и квалитет едукативног материјала; просечна оцена 4.87 за обухватност програма, развијање практичних вештина, подстицање партиципације корисника и испуњеност својих очекивања од програма; и просечна оцена 4.68 за применљивост програма на друге типове стручног рада. Сви коментари су били веома позитивни.

Просечна оцена Напредне обуке је била између 4,87 и 5,00. и то: просечна оцена 5 за квалитет програма, развијање практичних вештина, ефикасност у развоју компетенција ментора, подстицање партиципације корисника и испуњеност својих очекивања од програма; просечна оцена 4.93 за применљивост у менторском раду и квалитет едукативног материјала; и просечна оцена 4.87 за обухватност програма и његову применљивост на друге типове стручног рада. Коментари су указивали на значај и корисност обуке.

4. ЗАКЉУЧАК

Практична обука заузима изузетно значајно место у образовању социјалних радника, струци која има јединствену спрегу теорије и праксе. Обезбеђивање адекватних услова за практичну обуку захтева сарадњу са организацијама у којима се реализује социјални рад и социјална политика и са организацијама које развијају и надгледају праксу социјалног рада, као и развој механизма који обезбеђују квалитет и релевантност практичне обуке. Стандарди који регулишу ову област су полазна основа за усклађенију и ефективнију сарадњу између кључних актера у спровођењу практичне обуке. Усвајање Исхода учења за студије социјалног рада, Стандарда и компетенција за образовање социјалних радника и Стандарда практичне обуке у образовању социјалних радника 2016. године у оквиру пројекта TEMPUS SHESPSS је подстакало развој програма обуке за менторе практичне обуке у области социјалног рада и социјалне политике током студија, приправничког стажа и даљег професионалног развоја. Ментор је кључна особа у образо-

вању социјалних радника на терену, који помаже практиканту не само да реализује теренску праксу, већ и да интегрише теорију и праксу социјалног рада, моделира своју праксу и однос према корисницима и према самом себи као професионалцу. Дефинисање програма обуке за менторе у складу са усвојеним стандардима је значајан корак у развоју квалитетне практичне обуке. Развијена су два програма за менторе практичне обуке у области социјалног рада и социјалне политике, приказана у овом чланку: програм Основне обуке за менторе практичне обуке у области социјалног рада и социјалне политике и програм Напредне обуке за менторе практичне обуке у области социјалног рада и социјалне политике. Оба програма су пилотирана и оцењена високим оценама од стране полазника у смислу њихове корисности за менторски и шири професионални рад.

Програми имају широку практичну примену за обуку како студената социјалне политике и социјалног рада, тако и постдипломаца на приправничком стажу или на обуци из различитих области примене социјалног рада. У оквиру Факултета политичких наука Универзитета у Београду се планира редовна обука ментора по овим програмима, као и редовно праћење и евалуација њихове примене. Акредитација програма у Републичком заводу за социјалну заштиту је у току.

ЛИТЕРАТУРА

- Жегарац, Невенка (приредила) *Стандарди за образовање социјалних радника у Србији: Развој компетенција за квалитетну професионалну праксу*. Универзитет у Београду, Факултет политичких наука, Београд, 2016.
- Жегарац, Невенка, „Компетенције за квалификације у социјалном раду: изградња стандарда“, у монографији: (приредила Жегарац, Невенка), *Стандарди за образовање социјалних радника у Србији: Развој компетенција за квалитетну професионалну праксу*, Универзитет у Београду, Факултет политичких наука, Београд, 2016, стр. 9 – 45.
- Жегарац, Невенка, Перишић, Наталија., Цамоња Игњатовић, Тамара, Хрнчић, Јасна., Бркић, Мирослав, Вељковић, Јасна, Бургунд, Анита, Станковић, Драгана, Пантелић, Марина, Видојевић, Јелена, „Исходи учења за студије социјалног рада“, у монографији: (приредила Жегарац, Невенка), *Стандарди за образовање социјалних радника у Србији: Развој компетенција за квалитетну професионалну праксу*, Универзитет у Београду, Факултет политичких наука, Београд, 2016, стр. 46-48.
- Жегарац, Невенка., Перишић, Наталија, Цамоња Игњатовић, Тамара, Бургунд, Анита, Пантелић, Марина, Станковић, Драгана (2016) Општи стандарди и компетенције за образовање социјалних радника., у монографији:

- (приредила Жегарац, Невенка), *Стандарди за образовање социјалних радника у Србији: Развој компетенција за квалитетну професионалну праксу*, Универзитет у Београду, Факултет политичких наука, Београд, 2016, стр. 49 – 65.
- Хрнцић, Јасна, Жегарац, Невенка, Бургунд, Анита (2016) Стандарди практичне обуке у образовању социјалних радника. У: Жегарац, Н. (ур.) *Стандарди за образовање социјалних радника у Србији: Развој компетенција за квалитетну професионалну праксу*. Београд: Универзитет у Београду, Факултет политичких наука, стр. 123-131.
- Council on Social Work Education – CSWE, *Social Work Practice, Education, and Educational Policy and Accreditation Standards*, 2012, Internet, <http://www.cswe.org/File.aspx?id=13780>, 23/05/2014.
- Doel, Mark, *Social Work Placements: A Traveller's Guide*, Routledge, London, 2010.
- International Association of Schools of Social Work and International Federation of Social Workers, *Global Standards for Social Work Education and Training*, 2004, Internet http://cdn.ifsw.org/assets/ifsw_65044-3.pdf, 12/03/2014.
- Lishman, Joyce, (ed.) *Handbook for Practice Learning in Social Work and Social Care*. 2nd edition, Jessica Kingsley Publishers, London, 2007.
- Sheldon, Brian & Macdonald, Geraldine, *A Textbook of Social Work*. Routledge, London, 2009.
- Trevithick, Pamela, *Social Work Skills and Knowledge: A Practice Handbook*. 3rd edn, Open University Press, Maidenhead, 2012.
- Watson, David & West, Janice, *Social Work Process and Practice: Approaches, Knowledge and Skills*, Palgrave Macmillan, New York, 2006.

Jasna Hrnčić, Nevenka Zegarac

TRAINING PROGRAMMES FOR MENTORS OF PRACTICAL EDUCATION IN THE AREA OF SOCIAL WORK AND SOCIAL POLICY

Resume

As the part of the project TEMPUS SHESPSS Global standards and competences for Social Work Education in Republic Serbia and Standards of Practical Social Work Education in Republic Serbia, where assignments and responsibilities of practical education mentors were defined. Authors developed two training programmes for practical education mentors in the area of social work and social policy during undergraduate studies, internship and further professional development: Basic Training and Advanced Training. The aims of the Basic Training are: a) the development of skills of applying the standards and competences for education of social workers during practical education

in social protection, b) introduction to skills of reaching trainee's learning goals and mentors' assignments in realization of practical education and c) introduction to processes of preparation and realization of the leaning plan for trainee on practical education and capacitating the participants for practical education evaluation. The goal of Advanced Training is the development of the skills of optimal mentor's guidance of the trainees on practical education in line with standards for social work education. Aims are: a) the development of skills of informing trainee on vision, mission, values, structure and functions of the organization where practical education takes place, b) the development of skills of preparation and realization of practical education plan for the trainee; c) the development of skills of effective and reflective communication with the trainee; d) capacitating for application of the field visit; e) encouragement for adherence to ethical principles during realisation of the practical education, and f) the development of skills for evaluation of practical education. The programmes were piloted in 2016 with 16 participants from 10 organizations on the Basic Training and 19 participants from 13 organizations on the Advanced Training. The trainings were evaluated with the Evaluation Questionnaire with high average scores and very positive comments.

Keywords: social protection, standards of practical education, basic training, advanced training, evaluation

---

* Овај рад је примљен 20. октобра 2018. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 15. новембра 2018. године.